

K 7/M 45



120000868226



**20** ГОДИНИ

**МЕЖДУНАРОДЕН  
ФЕСТИВАЛ**

**„МАРТЕНСКИ  
МУЗИКАЛНИ ДНИ“**

**РУСЕ**

K  $\frac{7}{M45}$

Регионална библиотека  
"Любен Каравелов"



1200008682226

## Двадесет години Мартенски музикални дни!

Ето че изминаха 20 години и днес Русенският музикален фестивал се слави не само с богатата си история, но и с хубавите си, здрави традиции. Увлечени от пороя на времето, ние, които бяхме свидетели на раждането на идеята, на "първия ден" на фестивала, сега с възторг и удовлетворение отбелязваме този юбилей. Защото 20 години наред с усърдие и постоянство целенасочено и плодотворно, фестивалът набираще висота, осъществяваше своята високоблагородна мисия – да пропагандира постиженията на съвременното музикално изкуство, преди всичко – на българското композиторско творчество, да приобщава хората към нетленните ценности на красотата.

Има нещо символично в това, че фестивалът започва през март, в дните, когато започва да буи възраждането на природата. Всяка пролет в красивия, прочут с пиетета си към музиката Русе се събират творци, изпълнители и любители на тоновото изкуство, за да преживеят – отново и

отново – вълнението, упоението, радостта от съприкосновението с вълшебницата музика, призвана, както казва Бетховен да изсича искри от мъжествените сърца. Обновеният, социалистически град винаги тържествено украсен, винаги гостоприемен и ведър ни посреща вече 20 години. За две седмици всички тук живеят под знака на музиката – тя става неизменна и желана властница на културния – а бих казал и на целия многолик живот на Русе. Колко пъти ней, композиторите сме преживяли трепета от първото изпълнение на наши творби именно тук – на концертния подиум или в оперната зала, колко щастливи мигове след издържаната проверка пред публиката, колко интересни, незабравими срещи с учащата се младеж, с работниците и трудовите селяни от окръга...

В летописа на Мартенските музикални дни има много светли страници свързани с присъствието на великия Шостакович, на забележителния съветски творец Тихон Хренников, с гостуването на чудесни състави на Съветския съюз, ГДР, Полша, ЧССР, Румъния, Унгария, Югославия, на редица великолепни

диригенти и изпълнители.

Не бих могъл да изредя всички български оркестри, диригенти и солисти, които години наред с любов и удивителна сърчатост гостуват на фестивала, извисявайки и утвърждавайки неговия престиж. А днес уверено може да твърдим, че Мартенските музикални дни е един фестивал, чието значение от давна надхвърли рамките на регионалното събитие, за да заеме заслужено място сред авторитетните европейски музикални форуми.

Бих искал също да изтъкна огромния принос на домакините – както на партийното и държавно ръководство на окръга, така и на Русенската държавна филхармония, Русенската народна опера – два прекрасни колектива, чиито заслуги за реализирането на десетки произведения от българското и световно музикално творчество са огромни, на представителните хорови колективи "Родина", "Дунавски звуци", на пионерския хор "Дунавски вълни" и Иладежния симфоничен оркестър, всеки от които определен дял в извървяния нелесен, но плодотворен и благороден път.

Когато сме на прага на XX ММД, ние с признание си спомняме за онези, които започнаха, които вложиха толкова усилия, толкова настойчивост и преданост, за да станат вече двайсет. И нашия уважаван доайен героя на социалистическия труд нар. артист Филип Кутев, и незабравимия Любомир Пипков, за когото фестивалът докрай си остана едно свидно родно дело, и Илия Темков, неуморимия труженик, и колцина още, чиито имена заслужено са влезли вече в историята на ММД.

Двадесетте Мартенски дни стават в навечерието на нашия голям празник – 13 века България. Те ще бъдат още един от подстъпите към кулминацията на празника, призвана не само да ни припомни "че и ний сме дали нещо на света", но най-вече, съединила минало, сегашно и бъдеще да концентрира всички наши сили, енергия и талант за постигане на величествените цели, които си е поставила нашата Партия в устрема ни към комунистическото утре.

С мисъл за тази наша задача и за топлите грижи на скъпана ни Партия-ръководителка, за

приноса на Мартенските музикални дни в музикално-  
естетическото възпитание на младежта и народа –  
да пожелаем голям заслужен успех на фестивала!

н. а. проф. АЛЕКСАНДЪР РАЙЧЕВ  
Зам. председател на Комитета  
за култура  
Председател на организа-  
ционния комитет  
"ММД – Русе"

Мисля, че ще стана изразител на чувствата на всички български композитори, като изкажа нашата радост и задоволство, че Международният фестивал "Мартенски музикални дни" навърши 20 години. За такова голямо и полезно начинание двацет години вече не са младенческа възраст. През тези две десетилетия Дните изцяло оправдаха своето предназначение – да бъдат страстен пропагандатор на достиженията на българската композиторска школа, на нашето музикално изпълнителско изкуство, да станат притегателен център за изява на десетки чуждестранни състави, много от които – с европейска известност. Всичко това не само умножава славата на Русе като град с богато културно минало и настояще, но и дава много сериозен принос за музикалното възпитание на русенската, пък и не само на русенската публика.

Много български композитори пишат и ще пишат за русенските състави, комплектувани от добри професионалисти и ентузиастични самодейци. Могат да се изредят редица имена, но аз ще посоча само



факта, че тазгодишните дни ще бъдат открити със специално създадената за фестивала творба на Крамир Киркчийски "Приветствена увертюра".

Съюзът на българските композитори поддържа й-тести и главно – резултатни връзки с Русенски ръг. Въз основа на договора помежду ни, вече са създадени крупни творби. Тус се предвижда да бъде змиерата на "Хан Аспарух" – новата опера на Алекндър Райчев, Председател на организационния комитет на Дните. Разработена е вече специална програма за начините, по които СВК смята активно и зтемно да съдействува за изпълнението на регионната програма за естетическо възпитание. Както години вече, поредното заседание на Управителния съвет на нашия съюз ще стане в Русе и първият трос, който ще бъде обсъден съвместно с окръжното, партийно и държавно ръководство, ще бъде дът на изпълнението на договора ни за взаимна ющ и сътрудничество.

Не мога да отбележа радващото обстоятелство, благодарение на организаторската работа на ръководството на фестивала, тази година той ще бъде

своеобразен форум на изпълнителското майсторство на крупни състави от пет социалистически държави. Това е достойно за похвала и уважение, защото укрепва братските връзки между нашите страни и в областта на културата и защото ще извести и на публиката от други градове да се запознае с изкуството на нашите гости.

Двайсетгодишнитата на "Мартенски музикални дни" е щастлив повод не толкова за равностметка, колкото за планове за бъдещето. Няма съмнение, че те ще изведат още по-нагоре и напред този чудесен фестивал, за радост на всички ни, за разцвета и прославата на новата ни социалистическа музикална култура.

н. а. ДИМИТЪР ПЕТКОВ

Герой на социалистическия  
труд

Председател на Съюза на  
българските композитори

Двадесет години Мартенски музикални дни – това е наистина голямо събитие, не само за музикалния живот у нас, но и за цялата наша социалистическа култура. Двете десетилетия живот доказват по най-убедителен начин мястото и значението на този фестивал и за нашата композиторска школа. Казвам това, защото Русе, град с такива стари и добри традиции в областта на културата дава с Дните широка възможност за изява на творците. Още от първите дни на своето съществуване той е бил желана и обичана от нас трибуна. Тази обич е взаимна – музикалните институти на Русе с топло съпричастие са дали пътен лист за живота на десетки нови български творби в различните жанрове – от песните до симфониите и оперите. И това става не само когато Мартенските дни са със "посвещение" – няма да забравим изобилието на български произведения през миналата година, по случай 35-летието на победата на социалистическата революция у нас. То става на всеки фестивал, поради дълбокото убеждение на неговите организатори, че без

национално творчество не може да има национална култура, че българската музика трябва да присъства тук пълнокръвно, трайно и колкото повече – толкова по-добра.

Аз лично съм преживял неведнъж радостта да видя как в резултат на таланта и усилията на приятелите ми от Русенската народна опера, правят своя "процъпулник" мои нови оперни произведения. Тук се родиха "Лето 693" и "Мария Десислава", в рамките на ИМД беше поставена "Майстори"; в музикално-поетичните концерти са звучали мои песни... Подобна радост са преживяли и много мои колеги.

От сърце желая на русенските музиканти, на организаторите на Мартенските музикални дни много творческо дръзновение, за да ратуват все така предано и резултатно за българското музикално изкуство!

проф. ПАРАШКЕВ ХАДЖИЕВ  
Народен артист, Герой на  
социалистическия труд

Щастлив съм, че мога да участвувам на 20<sup>те</sup> юбилейни ММД. Щастлив съм още, че началото на фестивала започна като една чудесна инициатива на цялата русенска общественост – партийна, държавна и музикална, като инициатива на ОБК и на музикалните колективи на града. Така че проявата на хор "Родина" намирам за закономерна. Нашето изкуство е свързано с фестивала ММД. Бих казал, че в много случаи той импулсираше нашето развитие. Ние се радваме, че фестивалът, роден като прекрасна русенска инициатива, стана един от най-авторитетните музикални форуми на нашата страна. Може би по стечение на обстоятелствата (убеден съм без намесата на организаторите) тази година на нашия фестивал България се представя само от русенски музикални колективи. Това намирам за чудесно, защото Русе със своите многолетни традиции, с постиженията на своя симфоничен оркестър, на операта, на Владежкия симфоничен оркестър, на пионерския хор "Дунавски вълни", хорове "Дунавски звуци" и "Родина", остава отпечатък в цялото развитие на съвременната

ни музикална култура.

До сега ние сме подготвили за нашия фестивал много премиерни заглавия. Хубаво е, че за първи път тази година ще прозвучи новата оратория на Константин Илиев "Пролетни празници", която изцяло е проникната от фолклорни мотиви, опира се на българското народно-песенно творчество. Бих казал, че като форма това е първия голям цикъл, който в основата си има народно-песенен и литературен материал. Нашият колектив положи много усилия в името на българската музикална култура, в името на традициите и историята на фестивала ММД и не на последно място в името на музикалното развитие на нашия хор.

Мисля, че приятелите на фестивала ще оценят по достойнство и усилията на автора, който посвети това произведение на хора ни, така и усилията на певците. Хор "Родина", както винаги с чувство за отговорност, бих казал, с чувство на професионална отговорност се отнесоха към голямата задача, с чувство на музикантска отговорност и като хора,

които работят и творят в своя пеещ град. Изявата на хор "Родина" е посветена на 110 годишнината от рождението на Ленин – годишнина; което ние възприемаме и като един празник на утвърждаването на цялата социалистическа култура в света. Посветена е също на 1300 години от създаването на Българската държава – светла дата, фокусира миналото, настоящето и бъдеще развитие на нашата култура и изкуство.

народен артист

ВАСИЛ АРНАУДОВ

Иска ми се да се върна 20 години назад, когато Съюзът на българските композитори, заедно с културната общественост на Русе така ентузиазирано прегърнаха идеята за провеждане на ежегодният международен фестивал "Мартенски музикални дни". Надеждата, че той ще се превърне във водещ пропагандатор на новото социалистическо изкуство се оправдаха. Ето вече две десетилетия този най-стар международен музикален фестивал в нашата страна успешно изпълнява своята голяма национална задача. Едва ли в друг, подобен фестивал идеята за ярко националния облик на концертните програми е реализирана така сполучливо, както на "Мартенските музикални дни". Не мога да не отбележа съпричастието в организацията и в облика на фестивалния репертоар на ръководствата на Съюза на българските композитори в продължение на тези две десетилетия. Почти винаги най-отговорни и авторитетни членове от неговото ръководство са следяли с интерес всеки концерт и искрено са се радвали на жарката отзивчивост на русенската публика. И до днес



"Мартенските музикални дни" си остават като един от най-тачените и обичани от българските композитори международен фестивал. Причината е обяснима: престижността на съвременната българска музика в неговите концертни програми. Бинаги организаторите са успявали да убедят даже чуждите оркестри, камерни ансамбли и артисти да застъпят твобри на български композитори. Няма да скрия, че не рядко тяхното изпълнение е било на такова равнище, което е удовлетворявало и най-взискателния ценител на новата ни музика. На сцената на фестивала са звучали за първи път не една и две произведения на композитори от всички поколения. Ето и в концертите на XX юбилеен фестивал тази традиция продължава с премиерите на "Приветствена увертюра" от Кр. Кюркчийски и ораторията "Пролетни празници" на К. Илиев, заедно с още много други първи изпълнения у нас на съветски, полски, румънски и италиянски творби. Респектира тазгодишното участие на редица чужди оркестри, като симфоничния оркестър на румънското радио с диригент Йосиф Конта,

на Московският камерен оркестър с диригент Георги Ветвицки, на Силезийската филхармония с диригент Карол Стриа, на Словашката филхармония с диригент Ладислав Словак, на Берлинското радио с диригент Хайнц Рьогнер и редом с тях на двата русенски оркестри: Филхармоничния с диригент Алипи Найденов и Младежкия с диригент Ст.Вачев, на двата представителни русенски хорове: "Родина" с диригент Васил Арnaudов и В.Байчев и на "Дунавски звуци" с диригент М.Ангелов и С.Стателов. Убеден съм, че юбилейните "Мартенски музикални дни" ще бъдат не само най-ярката изява в музикалния живот на град Русе, но и един от най-открояващите се музикални празници в страната през настоящия сезон.

з.д.к проф. ВЕНЕЛИН КРЪСТЕВ  
зам.председател на Съюза  
на българските композитори

## НА ДВАДЕСЕТ ГОДИНИ

За един музикален фестивал това е изискана възраст. "Мартенските музикални дни" се утвърдиха в националния музикален живот, спечелиха много международен авторитет. Утвърдиха една нова публика, издигнаха авторитета на гр. Русе. Не само доведе доха, но и дадоха много нови приятели.

Година подир година, оркестър подир оркестър, празничност, радост от музиката – това са "Мартенските музикални дни". От сцената идва майсторството, музикалната красота, от салона дъха отзивчивост, гостоприемност. Фестивалът тръгва и по улиците, вее се в десетки знамена, наднича от витрините на магазините, звучи в разговорите на трудещите се. Това е време на всеобщ интерес, Русе става столица на музиката.

Българският композитор е винаги сред поканените, високо тачен е. Радва се на уважение, и той отвърща със същото. Създаде много нови пиеси за "Мартенските музикални дни" – знаеше, в Русе

те ще бъдат у дома си. По четиринадесет дни наред е звучала само българска музика – малко ли е? Такъв патриотизъм, такова разбиране за едно съвременно национално изкуство е чест за русенските слушатели.

Срещи не само в концертната зала – срещи и в заводите, и в училищата, и в земеделските стопанства, и това принадлежи на "Мартенските музикални дни".

И да се мъча, няма да успея да изредя всичките хубави страни на фестивала... Затова направо ще му пожелаая:

Ако сега е на двадесет години, да стане и на двеста!

Да е все така силен, ярък, внушителен!

И пак:

НА ДОБЪР ЧАС !

З.А. Дим. Христов

зам. председател на СБК

## РУСЕНСКИ, НАЦИОНАЛНИ, МЕЖДУНАРОДНИ

Навършиха своя двайсетгодишен плодотворен юбилей пролетните музикални празници в Русе – едни от най-утвърдените и авторитетни тържества на музикалното изкуство в страната. Има много истина в това, че сред най-важните фактори за техния престиж е мястото на провеждането им, старинния дунавски град с дълголетни културни и художествени традиции. Традиции стари, но и нови защото последните две-три десетилетия укрепиха и изведоха на съвременен равнище културния живот в Русе, изградиха стабилно ядро на местна художествена интелигенция, възпитаха публика с определени интереси в областта на голямата музика.

И ако мнозина все още се очудват на трайните и разностранни музикално-културни интереси на тази публика, аз бих искал да отбележа съвсем не проточно изключителната роля, която играят години наред местните партийни и административни ръководители за разгръщането на богата дейност в областта на художествената култура, за масовото естетическо

възпитание на трудещите се. Мартенските музикални дни са звено в този цялостен и дълготраен процес, което не би могло да доведе до полезни резултати без "сътрудничеството" на ред други инициативи, без настойчивостта на редица културни и обществени институти, без високото равнище на местната музикална самодейност, та дори и без въздействието на личния пример на самите ръководители на града и окръга.

"Разбира се, че ще има интерес – биха казали някои скептици. – Та в афишите на русенските дни всяка година фигурират имената на интересни състави, на прочути чуждестранни изпълнители!". Верно е. И така би трябвало да бъде, защото интересът към изкуството се стимулира в значителна степен и от този привидно "страничен", но съвсем не мало важен фактор. Но от друга страна пълните зали и интригуващите програми са две взаимно зависими страни на един и същи медал. И уважението на чужденците към пролетните концерти в Русе е резултат от амбициозната и упоритата дейност на

много и много български и русенски музиканти и общественици; толкова много, че се боя да назова някои от тях, за да не обидя редица други...

Същото би се получило и ако се опитам да направя импровизирана "рекапитулация" на русенските премиери на нови български музикални произведения – защото уважението към националното творчество е друга особено типична черта на Варненските музикални дни. Не са един и двама творците, които "пазят" за там най-сполучливите си творби – а това е още едно доказателство за високия престиж на тези празници. А като прибавим и обстоятелството, че редица произведения са инспирирани от русенската общественост, а някои от тях са и създадени на "русенска територия", става ясен и неизменният, траен интерес на Съюза на българските композитори към приноса на Варненските дни в развитието на новата българска музика. Не случайно начело на Дните са стояли винаги най-именити български творци, не е случайна и амбицията, с която те изпълняват и своите високо отговорни задължения.

Русенци имат пълно основание да посрещат с гордост юбилея на своите Мартенски дни, да вярват в тяхната перспектива. И да очакват всяка следваща пролет пълнокръвни музикални тържества – красив и убедителен акцент в богатия местен музикален живот.

ГЕНЧО ГАЙТАНДЖИЕВ

– секретар на Съюза

на българските композитори









